

РІШЕННЯ
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії **Савченко Сергій Олександрович**, 1990 року народження, громадянин України, освіта вища: протягом 2007-2012 рр. здобував вищу освіту у Національному університеті державної податкової служби України за спеціальністю «Фінанси та кредит» і отримав кваліфікацію спеціаліста з фінансів та кредиту; з 2021 року навчається в аспірантурі заочної форми навчання кафедри управління та бізнес-адміністрування Державного податкового університету Міністерства фінансів України, м. Ірпінь, з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».

Здобувач успішно виконав акредитовану освітньо-наукову програму «Економіка» спеціальності 051 Економіка: склав усі екзамени, заліки, виконав програму педагогічної практики, склав комплексний підсумковий іспит з фаху і отримав Академічну довідку про виконання освітньо-наукової програми.

Разова спеціалізована вчена рада, утворена на підставі рішення Вченої ради Державного податкового університету Міністерства фінансів України, м. Ірпінь від «26» червня 2025 року, протокол № 17 наказом Державного податкового університету, Міністерства фінансів України, м. Ірпінь, від «01» липня 2025 року № 784, у складі:

Голови разової

спеціалізованої вченої ради - Ярослава Олексійовича Ізмайлова, доктора економічних наук (08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)), професора, професора кафедри адміністрування податків Державного податкового університету

Рецензентів -

Лариси Леонідівни Лазебник, доктора економічних наук (08.00.01 – економічна теорія та історія економічної думки), професора, професора кафедри управління та бізнес-адміністрування Державного податкового університету

Тетяни Володимирівни Тучак, кандидата економічних наук (08.00.08 – гроші, фінанси і кредит), доцента, доцента кафедри адміністрування податків Державного податкового університету

Офіційних опонентів -

Лариси Петрівни Сідельникової, доктора економічних наук (08.00.08 – гроші, фінанси і кредит), професора, завідувача кафедри

фінансів, обліку та оподаткування
Херсонського національного технічного
університету

Володимира Андрійовича Валігури,
кандидата економічних наук (08.00.08 – гроші,
фінанси і кредит), доцента, доцента кафедри
фінансів ім. С.І. Юрія Західноукраїнського
національного університету

на засіданні «05» вересня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» Савченку Сергію Олександровичу на підставі публічного захисту дисертації «Забезпечення економічних інтересів України інструментами податкового регулювання» за спеціальністю 051 «Економіка».

Дисертацію виконано на кафедрі управління та бізнес-адміністрування Державного податкового університету Міністерства фінансів України, м. Ірпінь.

Науковий керівник – Швабій Костянтин Іванович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри адміністрування податків Державного податкового університету. Тему дисертації «Забезпечення економічних інтересів України інструментами податкового регулювання» (англійською «Ensuring Ukraine's Economic Interests through Tax Regulation Instruments») було затверджено на засіданні вченої ради Державного податкового університету від «29» листопада 2021 р., протокол № 14.

Дисертація і документи, подані до разової спеціалізованої вченої ради, відповідають вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2026 р. № 261 (зі змінами), «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами).

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, виконаного державною мовою, який є цілісним комплексним завершеним науковим дослідженням, містить нові науково-обґрунтовані результати, що відрізняються новизною в постановці і вирішенні завдань з поглиблення теоретичних засад та розробки практичних рекомендацій щодо удосконалення використання апарату інструментів податкового регулювання у процесі реалізації економічних інтересів держави Україна.

Серед результатів дисертаційного дослідження, що вирізняються високим рівнем наукової новизни, особливо слід відзначити такі:
- удосконалено теоретичний підхід до розуміння суперечливої природи

системи економічних інтересів у сфері оподаткування. Традиційна пара носіїв суперечливих інтересів – платники податків і держава з їх суперечністю між державним фіскальним інтересом, тобто інтересом у максимізації надходження коштів до бюджетів різних рівнів та приватними інтересами платників податків, зацікавленими у мінімізації податкових платежів, доповнена групою, дотичною до розподілу бюджетних коштів, спроможною зловживати владою, наслідуючи приватний інтерес отримання ренти. Доведення тріадичної комплексної динамічної взаємодії суперечностей, притаманних системі економічних інтересів у сфері оподаткування, дозволило удосконалити теоретичне підґрунтя для збалансованості суперечливих економічних інтересів, унеможливлення домінування інтересів окремих суб'єктів чи угруповань в системі податкового регулювання, обмеження зловживання правом на оподаткування і спрямування до розвитку приватної ініціативи платників податків, що в потенціалі можливостей слугує основою для підвищення суспільного добробуту; - удосконалено концептуальний підхід до пояснення стратегічного вектору змін в справі забезпечення економічних інтересів держави інструментами податкового регулювання. Авторський внесок полягає в обґрунтуванні необхідності ендогенізації етичних цінностей в теорію оподаткування. Це дозволить кардинально змінити характер інститутів і загальний вектор розвитку країни, вивівши на перші шпальти серед принципів оподаткування принцип справедливості. Усвідомлення на ціннісному рівні етичності принципу збагачення без зубожіння широких суспільних верств може стати наріжним каменем широкої суспільної консолідації, яка забезпечить ефективну повоєнну реконструкцію економіки; - удосконалено теоретичне обґрунтування шляхів покращення системи забезпечення економічних інтересів України шляхом виявлення та структурування ключових рушійних сил модернізації інструментів податкового регулювання, що визначили пріоритетність цифровізації в сфері адміністрування оподаткування, застосування поведінкових механізмів при формуванні дизайну податкових механізмів, а також спрощення податкових інструментів. Це дозволило визначити напрями прикладання зусиль при формуванні економічної політики і податковому регулюванні з метою становлення в Україні продуктивної держави з ефективною та справедливою податковою системою; - удосконалено теоретичні засади оцінювання цифровізації податкового адміністрування шляхом формування типології бар'єрів цифрової трансформації податкової системи України, яка комплексно охоплює інституційні, регуляторні, технологічні, організаційно-культурні, фінансові, комунікаційні та кібербезпекові чинники. На відміну від попередніх підходів, що зосереджувалися переважно на окремих – здебільшого технологічних або регуляторних – аспектах цифровізації, запропонована типологія дозволяє системно та багаторівнево аналізувати вузькі місця трансформації податкового адміністрування й пов'язувати їх із необхідністю переходу до гнучкої сервісної моделі, орієнтованої на дані, довіру, інновації та

взаємодію з платниками податків; - набули подальшого розвитку наукові положення щодо структури компонентів і їх ваги в моделях прийняття економічних рішень для реалізації економічних інтересів. Традиційний трикомпонентний підхід, що інтегрує інтереси, цінності та раціональність як ключові регулятори економічних дій було доповнено уточненням структурних відмінностей в складі компонентів мотиваційної моделі для носіїв національних (державних) інтересів, де ключовими виступають інтереси, цінності та ідеї, а раціональність не є визначальним елементом. Окрім того, уточнено відмінності в системі цінностей публічних та приватних суб'єктів: якщо для останніх домінують утилітарно-економічні цінності, то для державних акторів пріоритетними є цінності справедливості, суспільного блага, відповідальності та солідарності. Це поглиблює розуміння природи економічної мотивації та дозволяє застосовувати адаптивні моделі регулювання у сфері забезпечення національних інтересів; - розвинуто систематизацію інструментів податкового регулювання, яка, на відміну від існуючих, які включають поділ на системні, комплексні та локальні, а також фіскальні та інцентні, доповнена класифікацією на інструменти широкого спектру дії (податкова ставка, податкова база), селективні інструменти (податкові кредити, вилучення, звільнення, знижки, податкові канікули) відхилення від базового податкового режиму та інструменти забезпечення податкової дисципліни. Уточнення структури інструментів фіскального регулювання сприятиме побудові узгодженої та дієвої системи забезпечення національних економічних інтересів інструментами податкового регулювання через вплив на зростання, перерозподіл доходів та рівень добробуту; - розвинуто підхід до оцінки ефективності цифрових інструментів податкового адміністрування через побудову спрощеної багатофакторної моделі, яка інтегрує як внутрішню адміністративну ефективність, так і зовнішній ефект для платників податків та економіки в цілому. Такий підхід не лише забезпечує можливість здійснення емпіричного моніторингу результатів цифровізації, але й дозволяє порівнювати ефекти впроваджених цифрових рішень між регіонами, часовими періодами та окремими сервісами.

Здобувач має 12 опублікованих за темою дисертації наукових праць, з яких 3 – статті у журналах, включених до переліку фахових наукових видань України категорії «Б»; 9 – це публікації апробаційного характеру в збірниках матеріалів міжнародних форумів, наукових та науково-практичних конференцій. В опублікованих працях здобувача повністю відображено сутність та зміст отриманих результатів дослідження та їх наукова новизна. Автором дотримано принципів та норм академічної доброчесності.

Статті у наукових фахових виданнях:

1. Біленко О.В., Савченко С.О. Трансформація механізму податкової політики в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. Випуск № 46 / 2022 DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-19> (Особисто

автору належить: систематизація факторів, які визначили формування і природу трансформацій податкової політики в Україні, особливо в частині змін законодавства).

2. К.І. Швабій, С.О. Савченко. Економічні інтереси, оподаткування та справедливість. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2023. №4 (74). С. 45-52. URL: https://ev.nmu.org.ua/docs/2023/4/EV20234_045-052.pdf DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/84.045> (*Особисто автору належить*: обґрунтування ключової ролі принципу справедливості у фіскальному меню воєнного стану; аналіз динаміки та структури податконадходжень в Україні з позиції співставності з країнами ОЕСР; формулювання пропозицій щодо напрямів реформування оподаткування в Україні, які можуть поліпшити сприйняття податкової системи України як справедливої).

3. Савченко С. Механізми збалансованості економічних інтересів та методологія узгодженості регуляторних інструментів у сфері податкових відносин. *Наукові перспективи*. 2024. № 11(53). С.756-769. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-11\(53\)-756-769](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-11(53)-756-769).

Наукові праці апробаційного характеру:

4. Савченко С.О. Податки та національні інтереси // Дослідження фінансових інституцій та інструментів розвитку держави, територій та суб'єктів господарювання: теоретичні, методологічні та практичні аспекти. Збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції 18 лютого 2022 року м. Одеса.; ОНУ ім. Мечникова. – Одеса: Бондаренко М.А., 2022. – 142 с. (авторські С.125-126) URL: https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/epf/oblik/naukova_diyalnist/9.pdf

5. Савченко С.О. Податкові аспекти національної економічної безпеки // Підприємництво в умовах сучасних викликів : загрози, обмеження та можливості: збірник матеріалів V міжнародної науково-практичної конференції «Економічні перспективи підприємництва», (18-19 лютого 2022 р., м. Ірпінь) : Ірпінь : Державний податковий університет, 2022. – 206 с. (авторські 54-57). URL : <https://drive.google.com/file/d/1dOucPQ7Zj8lH3tLjOJoWfYUeGQD5IsB/view>

6. Савченко С. О. Можливості досягнення стійкості податкової системи в Україні. // Економічні перспективи підприємництва у воєнні часи та опісля [Електронне видання] : збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ірпінь, 22 травня 2023 року). – Ірпінь : Державний податковий університет, 2023. – 718 с. PDF-формат ; мережеве видання ; інституційний депозитарій. ISBN 978-966-337-694-3 С.287-289. URL: <https://drive.google.com/file/d/1FpeJipvOPPe73F3DPfdzdyZ8EoJs4GKQ/view>

7. Савченко С. О. Інтеграція економічних інтересів в теорію повоєнної реконструкції економіки // Міжнародний історичний досвід повоєнної реконструкції економіки: уроки для України : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 27 квітня 2023 р.) / ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України», Інститут вищої освіти НАПН України. – Електрон. дані. – К.,

2023. – 125 с. – Режим доступу: : <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2023/05/Mizhnar-istor-dosvid-povojen-rekonstrukcii-uroky-dla-Ukrainy.pdf> ISBN 978-617-7644-64-3 (електронне видання) URL: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2023/05/Mizhnar-istor-dosvid-povojen-rekonstrukcii-uroky-dla-Ukrainy.pdf>

8. Савченко С.О. Інтереси в історії економічних ідей // «Гальчинські читання». Збірник матеріалів міжнародної наукової конференції 02.11.2023 р., м. Київ : НІСД. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2023-12/tezi-gch_gotove_final_18.pdf

9. Савченко С.О. Обґрунтування потреби в інституційній адаптації податкової політики задля реалізації загальнонаціональних інтересів // Трансформація фіскальної політики в умовах євроінтеграції [Електронне видання] : збірник матеріалів XIV Міжнародної науково-практичної конференції, Ірпінь, 8 грудня 2023 року. – Ірпінь : Державний податковий університет, 2024. – 698 с. – PDF-формат ; мережеве видання ; інституційний репозитарій. ISBN 978-966-337-718-6 (С.146) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://api-ir.dpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/93cb7b96-2197-42ba-97c2-3197ab479181/content>

10. Савченко С.О. Війна і податки: чи перемагає патріотизм мотивацію безбілетника // Економіка. Фінанси. Бізнес. Управління, матеріали III Міжнародного форуму / за заг. ред. проф. А. І. Ігнатюк : Київ : Видавництво Ліра-К, 2024. Міжнародний форум EFBM 3.0 «Економіка. Фінанси. Бізнес. Управління. ВІД ВІДНОВЛЕННЯ ДО ЗРОСТАННЯ». – 1125 с. Дослідницька секція «Парадигмальні зрушення в економічній теорії ХХІ ст.». 198 с. (С.338-342) 21-24 травня [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://tinyurl.com/y98swbf3>

11. Савченко С.О. Про поведінкову податкову економіку // Економічні перспективи підприємництва: виклики воєнного часу та повоєнної відбудови [Електронне видання] : збірник матеріалів VII Міжнародної науково-практичної конференції, м. Ірпінь, 31 травня 2024 р. – Ірпінь : Державний податковий університет, 2024. – 628 с. (С.197-202) URL: https://dpu.edu.ua/images/2024/Photo_dlya_novyn_2024/Kafedra%20ekonomiki%20pidpriemnictva%20ta%20biznes-administruvanna/ZBIRNIK_Konferencia_Ekonomichni_perspektivi_pidpriemnictva_31.05.2024_.pdf

12. Савченко С.О. Економічні інтереси держави і приватних структур: проблеми виміру їх узгодженості // Трансформація фіскальної політики в умовах євроінтеграції [Електронне видання] : збірник матеріалів XV Міжнародної науково-практичної конференції, Ірпінь, 22 листопада 2024 року. Частина 1. – Ірпінь : Державний податковий університет, 2024. – 729с. (С.161-163). URL: <https://omp.dpu.edu.ua/catalog/view/661/1057/8674>

У дискусії взяли участь голова і члени разової спеціалізованої вченої ради та висловили наступні зауваження:

Офіційний опонент – доктор економічних наук, професор **Сідельникова Лариса Петрівна**, завідувач кафедри фінансів, обліку та оподаткування Херсонського національного технічного університету, оцінюючи в цілому роботу позитивно, зазначила дискусійний характер окремих її положень, а саме:

1. У п. 1.1 автор цілком справедливо пише про існування трьох методологічних підходів до дослідження суспільно-економічних явищ і процесів: об'єктивного, суб'єктивного та комбінованого (с. 41-43). Проте надалі в дисертації прямо не вказується на використання хоча б одного з них чи усіх комплексно. Відтак, виникає питання доцільності введення до тексту дисертації цього спектру методологічних інструментів сучасної науки, спрямованих на розкриття сутності суспільно-економічних явищ.

2. Досліджуючи в п. 1.2 еволюцію наукових уявлень про сутність економічних інтересів, автор, характеризуючи маржиналізм як теоретичну конструкцію, в центрі якої перебуває економічний суб'єкт з його потребами, а відтак, і інтересами, цілком доречно звертає увагу на те, що «даний напрям економічної думки у найзагальнішому плані включає три основні гілки: австрійську, англійську та лозаннську школи» (с. 60). Проте далі в роботі ці напрями не характеризуються і їхні особливості не уточнюються.

3. В дисертації автором проведено ґрунтовний аналіз формування ефективного податкового інструментарію, здатного забезпечити успішну реалізацію національних економічних інтересів. Разом з тим, на нашу думку, адекватне врахування специфіки вітчизняного економічного простору, а саме: наявності в бюджетній системі України бюджетів різних рівнів – державного та місцевих – передбачає доцільність дослідження системи забезпечення економічних інтересів України в розрізі центрального і місцевого рівнів державної влади. При цьому очевидно, що забезпечення економічних інтересів держави на різних рівнях за допомогою податкового інструментарію відкриває широке додаткове поле для дослідження: урахування інтересів кожного рівня влади в структурі інтересів держави; критична оцінка чинного законодавчого закріплення повноважень; аналіз динаміки податкових надходжень до бюджетів різних рівнів та масштабів розщеплення податкових надходжень між рівнями бюджетної системи тощо. Попри неможливість охопити увесь широкий спектр питань, пов'язаних із забезпеченням економічних інтересів України інструментами податкового регулювання в межах одного дисертаційного дослідження, вважаємо, разом з тим, що робота значно б виграла, якби здобувач долучив до теоретичного базису своєї дисертації дослідницьку панель щодо структури податкових потоків між рівнями бюджетної системи.

4. У роботі автором сформульовано тезу про провідну роль ідей у процесі формування публічної політики (с. 65, 66-67, 69-70). Зокрема,

стверджується, що саме ідеї, а не матеріальні інтереси, є рушієм реформ. Вважаємо, що це положення потребує додаткового обґрунтування, оскільки в теорії публічного вибору й інституціональній економіці переважає думка, що ідеї виступають інструментом легітимації інтересів, але не заміщають їх.

5. Частина наведених у роботі термінів (наприклад, «суспільні інтереси», «публічні інтереси», «національні інтереси») інтерпретуються автором на основі об'єднаної концепції, яка не завжди відповідає загальновживаним дефініціям у юридичній, економічній та політологічній літературі. На нашу думку, це може призвести до труднощів у нормативно-прикладному тлумаченні результатів дослідження.

Офіційний опонент – кандидат економічних наук, доцент **Валігура Володимир Андрійович**, доцент кафедри фінансів ім. С.І. Юрія Західноукраїнського національного університету. Оцінюючи в цілому позитивно зміст дисертації, новизни представлених результатів, відмічаючи ґрунтовність дослідження, звернув увагу на положення дискусійного характеру та деякі упущення:

1. Досліджуючи сутність, місце і роль економічних інтересів у системі ринкових відносин, автор дає визначення термінам «інтерес», «економічний інтерес», але чомусь не визначає чітко зміст поняття «економічні інтереси України». Хоча з тексту дисертації зрозуміло, що вони розглядаються як система взаємопов'язаних інтересів держави Україна як суб'єкта макроекономічних відносин, що регулює суспільне відтворення. Так, у «Вступі» чітко вказується, що економічні інтереси України охоплюють «пошук резервів для зростання фінансового забезпечення оборонних потреб, тримаючи у фокусі уваги при цьому і необхідність збереження підприємницького ресурсу для повоєнного відновлення країни» (с. 17), все ж наявність чіткої дефініції в основній частині роботи покращило б дисертацію.

2. У ході вивчення еволюції уявлень про економічні інтереси у вітчизняній та зарубіжній економічній думці (п.1.1 та п. 1.2) автором виявлено і показано, що кожному з теоретичних підходів притаманний аналіз різних сторін і аспектів даної категорії. Поділяючи думку автора щодо доцільності всебічного аналізу економічних інтересів, все ж вважаємо необхідним надання пріоритету методологічним принципам певної школи чи напрямку економічної думки саме в процесі дослідження економічних інтересів України, що дозволило б аналізувати забезпечення економічних інтересів України з урахуванням специфіки національного економічного простору.

3. Досліджуючи в п. 2.1 інструменти податкового регулювання, автор в таблиці 2.1. представляє агреговані класифікаційні критерії на підставі яких здійснює структурування інструментів податкового регулювання (с. 87). Поділяючи думку щодо логічності їх поділу на інструменти широкого спектру дії (податкова ставка, податкова база), селективні інструменти (податкові кредити, вилучення, звільнення, знижки, податкові канікули) відхилення від базового податкового режиму та інструменти забезпечення податкової

дисципліни, звертаємо увагу, що подальша характеристика в тексті дисертації змісту таблиці 2.1 не містить пояснень щодо інструментів забезпечення податкової дисципліни, на відміну від достатньо ґрунтовної характеристики інструментів широкого спектру дії та селективних інструментів. Дисертація виграла б, якби С.О. Савченко так само висвітлив би і особливості інструментів забезпечення податкової дисципліни, що складаються з контролю та примусу (аудит, звітність, обмін інформацією, зустрічні перевірки тощо), а також наслідки несплати податкових зобов'язань.

4. Узагальнюючи тенденції у сфері взаємодії між носіями економічних інтересів, платниками податків та суспільними групами (с.121-122) автор дає перелік семи проблем, що негативно впливають на узгодження економічних інтересів у системі податкових відносин. Було б доцільним навести більше аргументів на користь кожної з наведених позицій.

5. Крім того, до роботи є зауваження редакційного характеру. Так, в роботі є таблиці (табл. 1.1, табл. 2.2), які розміщені на декількох сторінках. На нашу думку, їх краще було б перенести у додатки.

На стор. 21 дисертації чомусь у тексті одного із завдань словосполучення «податкових надходжень» написано не чорним кольором шрифту.

На стор. 39 посилання на джерела інформації до таблиці 1.1 теж незрозуміло з якої причини виділені жовтим кольором.

Рецензент – доктор економічних наук, професор **Лазебник Лариса Леонідівна**, професор кафедри управління та бізнес-адміністрування Державного податкового університету, надала позитивну рецензію із зауваженнями дискусійного та рекомендаційного характеру:

1. У роботі спостерігається розмитість авторської дефініції ключового поняття «економічний інтерес». Варто чітко окреслити новизну саме авторського бачення (що нове, порівняно з іншими авторами).

2. Автор розглядає державні та національні інтереси як категорії, що значною мірою збігаються за змістом і функціональним призначенням, і в ряді випадків навіть ототожнює їх (с. 37 (рис. 1.1), 39, 40-41). Такий підхід викликає наукову дискусію, оскільки в сучасній політологічній та правовій літературі існує розмежування між державними інтересами, як інтересами владно-управлінської системи, та національними, як інтегральними інтересами громадянського суспільства. Це положення потребує додаткового теоретичного обґрунтування або уточнення.

3. Автор наполягає на тому, що у сфері публічного управління справедливість повинна превалювати над ефективністю, зокрема й у контексті формування податкової політики (с. 156, 164-165). Хоча така позиція має важливе етичне підґрунтя, вона суперечить окремим сучасним концепціям управління (зокрема, new public management та evidence-based policy), в яких ефективність визнається ключовим критерієм прийняття рішень. Це положення може стати предметом подальшої наукової полеміки щодо

оптимального балансу між соціальною справедливістю та економічною доцільністю в умовах воєнного та повоєнного розвитку.

4. У підрозділі 2.2 подані автором дані у табличному форматі слід було б доповнити графіками або діаграмами, які суттєво полегшили б сприйняття динаміки та трендів.

5. Автор дещо непропорційно розподілив матеріал між розділами роботи. Так, переважна більшість підрозділів має обсяг приблизно 20 сторінок. Але п.2.3 має обсяг лише 12 сторінок, а п.3.2 – 9 сторінок.

6. В роботі також мають місце неточності, очевидно, редакційного характеру. Зокрема, у «Вступі», характеризуючи науковців, на праці яких спирався автор у своєму дослідженні, викликає питання послідовність подання прізвищ. Якщо українські дослідники економічних інтересів, форм та механізмів їх узгодження, а також вітчизняні теоретики системи оподаткування подані за абеткою, то прізвища зарубіжних дослідників економічних інтересів та дослідників проблем використання податкового інструментарію в економічній політиці написані за іншим принципом, який не відповідає ані українській, ані англійській абетці (с.18-19).

Також у тексті дисертації наявні стилістичні та лексичні помилки.

Рецензент – кандидат економічних наук, доцент **Тучак Тетяна Володимирівна**, доцент кафедри адміністрування податків Державного податкового університету. Високо оцінила зміст і результати дисертаційної роботи, проте виділила декілька положень, які викликають питання:

1. В п.1.1 першого розділу роботи, де йдеться про взаємне збагачення та обмін ціннісних орієнтирів між державним та приватним секторами економіки, автор цілком справедливо вказує на концепцію корпоративної соціальної відповідальності (CRS) як таку, яка передбачає відхід від суто раціоналістичного підходу до ведення бізнесу (с. 47-48). Але CRS – це не єдина теоретична модель, якою послуговуються для пояснення виходу за межі перевищення етичного мінімуму при розгляді відповідальності приватного економічного суб'єкта. Ще є концепція стейкхолдерів та модель ESG (Environmental, Social, Governance). Згадка про корпоративну соціальну відповідальність (CRS) без моделі стейкхолдерів та моделі ESG видається не зовсім коректною.

2. Зафіксовані в підрозділі 2.1. обсяги наданих податкових пільг в Україні, що визнаються як втрати для бюджету, доцільно було б доповнити галузевим розрізом аналізу. Це посилює доказову базу подальших висновків автора.

3. Автору в підрозділі розділу 3 «Можливості застосування поведінкових механізмів в системі забезпечення економічних інтересів України інструментами податкового регулювання» вартувало б дати визначення поведінкових механізмів та підтвердити висновки щодо ефективності застосування поведінкових механізмів в системі забезпечення

економічних інтересів України інструментами податкового регулювання відповідними розрахунками.

Голова разової спеціалізованої вченої ради – доктор економічних наук, професор **Ізмайлов Ярослав Олексійович**, професор кафедри адміністрування податків Державного податкового університету, без зауважень.

Науковий керівник – доктор економічних наук, професор **Швабій Костянтин Іванович**, професор кафедри адміністрування податків Державного податкового університету, без зауважень.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» немає членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує **Савченку Сергію Олександровичу** ступінь доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової
спеціалізованої вченої ради

Ярослав ІЗМАЙЛОВ

Державний податковий університет	
Підпис <u>Ярослав Ізмайлов</u>	засвідчую:
<u>Ізмайлов</u>	Учений секретар
<u>18</u>	09 2023 р.